

at løse efter. De, der have to Kirker, have mere at løse efter end de, der kun have en. For deres 60 Helligdage, hvorpaa de have at forrette Tjeneste i Kirkerne, skulle de saa, hvor de have to Kirker, have særlig Betaling. Det maatte man nok kunne komme udover. Jeg tror, at man i Virkeligheden gør Præsterne den største Tjeneste ved at stille dem af med Jorden, naar jeg undtager Haven, den ville Præsterne vist sætte megen Pris paa at beholde. Jeg tror, at al den Jord, de have mere end Haven, er af det onde for dem. Men tager man Jorden fra Præsteembederne, kunde man maasse ogsaa mene, at det var rigtigt at borttage de 1,000 Kroner, som foreslaas i § 8 til en Præst, naar han tager mod sit Embede. Jeg mener, at selv om Jorden blev taget bort, kunde det dog være rigtigt at lade Præsterne beholde de 1,000 Kroner til Bosættelse og Møblering. Vi vide jo af Erfaring, at naar en Kandidat kommer til et Embede, saa er han saa fattig, at han maa laane sig frem. At han beholder disse 1,000 Kroner, og at disse senere maa fradrages i Præstens Lønning, er vist fuldstændig rigtigt. — Nu kommer jeg til at omtale § 10. Der staar her, at Jorden skal sælges, og Salgsprisen bestemmes saaledes, at Gennemsnitsprisen bliver 4,000 Kr. pr. Tønde Hartkorn. Her har jeg et Spørgsmaal til Forslagsstillerne, thi jeg forstaar ikke rigtig denne Bestemmelse. Det kan være, at det er meget let forstaaeligt, og at det blot er min Skyld, at Spørgsmaalet fremkommer, men jeg vil dog spørge, om denne Gennemsnitspris skal gælde ud over hele Landet. Det ærede Medlem for Præstev. Amts 6te Valgkreds nikker, og jeg har ogsaa den samme Tro, men hvorledes komme de saa til at bestemme den virkelige Pris, Salgsprisen paa Præstegaardsjorderne i det enkelte, saaledes at de 4000 Kr. pr. Tønde Hartkorn gennemsnitlig naas? Jeg tror ikke, at det vil blive ganske let. Jeg tror ikke, det er ganske retfærdigt, thi skal det være i Gennemsnit for hele Landet, saa antager jeg, at Meningen maa være den, at Hartkornet f. Eks.ovre i Vestjylland ikke skal være billigere end Hartkornet paa Dørne og paa Østysten. Det ærede Medlem tror det ikke, men hvis det ikke er Meningen, saa er Forslaget ikke rigtigt, for vort Hartkorn derovre er ikke gennemsnitlig saa meget værd som paa Dørne og Østysten. I hele Vestjylland og i det nordlige Jylland ere vi forholdsvis altfor haardt bestattede. Det er noget, som de ærede Forslagsstillere meget vel vide, og som de andre ærede Medlemmer ogsaa nok vide, at da Matriklen

blev lagt her i Landet, kom det til særlig at gaa ud over Vestjylland og den nordlige Del af Jylland. Før man fastsatte Matriklen, gif man meget fornuftig ud fra, at Jorderne skulle taksæres saaledes, at der blev taget Hensyn baade til deres Bonitet, til den paagældende Egns Klima og til Afstanden fra Afsetningsstedet for Produkterne. Men da man kom til at udføre den i Praksis, fik man kongelig Resolution for, at man ikke skulle tage Hensyn hertil; saa gif man bort baade fra Klimaet og Afstanden fra Afsetningsstedet og taksærede blot efter Jordenes Bonitet. Derved blev vort Hartkorn for stort i Forhold til, hvad vore Jorder kunne give, idet Klimaet gør, at vi ikke have det Korn som Dørne og langt fra forholdsvis det samme Udbytte af vore Jorder, som Dørne have. Ligeledes har Afstanden fra Afsetningsstedet stor Betydning. Der er jo stor Forskel paa, om Jorderne ligge ved Kjøbenhavn eller en større By eller ude i Vestjylland. Derfor ere Jorderne derude ikke af den Værdi, som i det øvrige Land. Hvis derfor Gennemsnitsprisen skal beregnes saaledes, at den skal være 4,000 Kroner pr. Tønde Hartkorn, ligegyldig om Jorden ligger i Øst- eller Vestjylland, saa er det ikke rigtigt. — Dernæst kommer jeg til § 11. Den gaar ud paa, at Præstegaardsjorderne skulle tilbydes Kommunerne. Jeg gaar ud fra, at de ikke skulle paatvinges dem, at de kunne sige nej til Præstegaardsjorderne. Jeg beder særlig lagt Mærke til Litra e og i. Under Litra e hedder det: De udlagte Husmandslodder maa ikke være større end $\frac{1}{2}$ Td. Hartkorn eller 10 Tdr. Vand geometrisk Maal i Egne, hvor $\frac{1}{2}$ Td. Hartkorn vilde udgøre mere. Der komme vi ogsaa til disse Forhold ude i Vestjylland. I de allerfleste Sogne derude, udgør $\frac{1}{2}$ Td. Hartkorn mere end 10 Tdr. Vand geometrisk Maal, og der vil vistnok ikke være noget i Vejen for, at man kan finde 100 Tdr. geometrisk Maal paa en Td. Hartkorn, ligesom man ogsaa kan finde Præstegaardsjorder af 10 Tdr. Lands Størrelse, som ikke er 50 Kr. værd. Det kan man meget nemt finde. Jeg kan paa staaende Fod nævne en Mængde Præstegaarde, hvor det er Tilfældet. Jeg mener derfor, der burde ikke staa i Forslaget, at det ikke maa være større end 10 Tdr. Vand geometrisk Maal; naar man har Hartkornsanfættelser, maa det være mere end nok. Jeg tror, man maa holde paa Hartkornsanfættelse eller den Slags Anfættelse frem for en saadan Anfættelse som Jord til 2 Røer, 6 Jaar og desl. Det er altfor ubestemt, og jeg beder derfor om, at man